

невиробничої сфери, виявлення резервів, скорочення витрат на очистку забрудненості води, атмосферного повітря, скорочення рівня шуму, споживання електричної енергії та природного газу до нормативних вимог.

Перевірка ефективності системи внутрішнього контролю на предмет виявлення порушень законодавства про охорону навколишнього середовища.

Проведене дослідження дає підстави до наступних висновків:

– підприємства промисловості в Україні відносяться до складу підприємств з підвищеною екологічною безпекою. Тому доцільно запровадити здійснення обов'язкового екологічного аудиту разом із аудитом фінансової звітності на підприємствах особливо харчової промисловості;

– проведений аналіз поняття екологічного аудиту та його завдань показав про необхідність використання принципів: незалежність, законність, наукова обґрунтованість, об'єктивність, документованість, достовірність, конфіденційність, відповідальність;

– для виявлення можливих порушень аудитор повинен знати велику кількість інструкцій, методик розрахунку відшкодування збитків, правильність розрахунку зборів та терміни сплати, особливості розподілу коштів між рівнями господарювання;

– запропоновано виділити для обліку поточних витрат на природоохоронні заходи окремі рахунки (або субрахунки) класу 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.91 №1264-ХІІ зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.

3. Інструкція «Про порядок розрахунку та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища», затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 383/587 від 07.10.2004р. сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений МФУ від 30.11.1999 р. № 291 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Андрій Бутов

к. е. н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ ЛОГІСТИКИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Управління доходами і витратами у виробничій, торговельній та інших сферах господарської діяльності здійснювалося людиною, починаючи з самих ранніх періодів розвитку суспільних економічних систем. Разом з розвитком виробництва товарів, продуктів, формувалися і механізми їх просування від виробника до споживача, які сьогодні називаються логістичними шляхами просування товару на ринок. Новизна сучасної логістичної концепції полягає у зміні пріоритетів серед різних видів виробничо-господарської діяльності на користь підвищення ролі та значущості логістичного супроводу механізму управління матеріально-фінансовими потоками з метою забезпечення ефективності реалізації всієї логістичної тріади: логістики забезпечення виробничими

ресурсами процесу виробництва; логістики виробництва товарів; логістики просування товарів на ринок. Таким чином, вдосконалення виробничо-господарської діяльності на основі раціоналізації матеріально-фінансових потоків є основою логістичної концепції.

Провідним конструктивним принципом, на якому будується управління у рамках логістичної концепції, є принцип системності, суть якого полягає в організації та здійсненні закупівель, зберіганні, виробництві, збуті та транспортуванні як єдиного процесу.

Системний підхід до логістики розуміється як сукупність принципів логістики. Під принципами логістики розуміються узагальнені дані, закони явища, знайдені шляхом емпіричних спостережень в логістиці.

Ми вважаємо правомірним твердження А.А. Кизима, що знання принципів логістики дозволяє нівелювати невизначеність факторів зовнішнього середовища. Крім того, в ході формування логістичних систем управління фінансово-господарською діяльністю підприємства іноді виникають помилки, тому що не були враховані специфічні особливості впливу на неї принципів логістики [2, с. 29].

Дамо характеристику основним принципам системного підходу в управлінні фінансовою діяльністю підприємства в рамках логістичної концепції.

1. Принцип раціональності. Відмінною рисою розвитку логістики підприємства є визначення не тільки найбільш підходящого її варіанту, але і вибір кращих управлінських рішень, що є оптимальними за комплексом показників для заданих умов.

2. Принцип оптимізації, що означає, що рішення приймаються так, щоб вибране співвідношення витрат та очікуваного результату забезпечувалося на основі оптимального досягнення поставлених цілей логістичної системи підприємства.

3. Принцип цілісності. Цілісність розуміється як властивість логістичної системи виконувати цільову функцію в рамках цілісної системи, а не в рамках окремих її елементів.

4. Принцип системності, що передбачає підхід до логістики підприємства як до системи, що представляє собою сукупність взаємопов'язаних приватних підсистем (функцій), реалізація яких дозволяє забезпечити досягнення ефекту в задані терміни і при оптимальних трудових, фінансових, матеріальних витратах.

5. Принцип ієрархії. У ряді логістичних систем складаються такі ієрархічні відносини, для яких характерна як структурна, так і функціональна диференціація, що означає гнучкість в реалізації певних логістичних функцій. Причому, на більш високому рівні реалізуються такі функції як інтеграція та узгодження (координація).

6. Принцип інтеграції. Суть даного принципу полягає у можливості об'єднання в єдине ціле будь-яких окремих частин або властивостей. Таким чином, логістична система, що представляє собою упорядковану сукупність окремих елементів з певними зв'язками, набуває нових системних властивостей, не притаманних окремим її елементам, що дозволяє отримати синергетичний ефект.

7. Принцип синергії. Синергетичний зв'язок – це зв'язок, що забезпечує при взаємодії окремих незалежних елементів логістичної системи сукупний ефект, який перевищує загальну суму ефектів окремих її елементів, що діють незалежно, і підсилює цей зв'язок, створюючи ефект синергії.

8. Принцип формалізації, що має на увазі формалізацію якісних і кількісних характеристик функціонування логістичної системи підприємства [1, с. 291].

В цілому ж, принципи системного підходу, застосовані до логістики, постійно розвиваються, причому в різних напрямках.

У даний час для українських підприємств, що здійснюють свою діяльність в умовах нестабільності, особливого значення набуває пошук ефективних інструментів, нових методів і механізмів управління активами підприємства, науково обґрунтований вибір способів регулювання грошових потоків. Відповіді на дані запити сучасності може забезпечити фінансова логістика.

Процес управління в фінансовій логістиці забезпечується з урахуванням специфічних особливостей принципів управління фінансовими потоками, наведеними в табл. 1.

Принципи управління фінансовими потоками в логістичній системі підприємства

Принципи	Характеристика
Достатність фінансових ресурсів	Наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідного для задоволення потреб підприємства та покриття існуючого дефіциту
Контроль і ліквідація проблем	Забезпечення руху фінансових потоків на основі планових моделей і схем
Оптимізація виробничих витрат	Оптимізація вибору джерел фінансування, розподіл і моніторинг всіх видів ресурсів
Узгодженість	Гармонізація руху фінансових потоків з усіма видами логістичних потоків
Адаптивність	Адаптація структури і параметрів фінансових потоків до особливостей фінансового управління в логістичній системі
Тимчасова відповідність	Забезпечення надходження фінансових ресурсів в точній відповідності з моментом виникнення потреби в них
Надійність	Формування надійних джерел фінансових ресурсів, мінімізація ризиків їх залучення та підвищення економічності використання
Обмеженість	Забезпечення якості продукції, конкурентостійкості підприємства, оптимізація відносин з контрагентами на основі оптимальної обмеженості витрат
Оперативність	Оперативна зміна схем і напрямків фінансових потоків на основі формування умов для позитивного впливу на фінансову логістичну систему підприємства факторів внутрішнього і зовнішнього середовища
Взаємопов'язаність	Забезпечення взаємозв'язку фінансових і інформаційних потоків в механізмі управління фінансовою логістикою підприємства

З огляду на сутнісну характеристику принципів механізму управління фінансовими потоками в логістичній системі, їх роль і вплив на процес управління, ми вважаємо правомірним запропонувати уточнення існуючого трактування поняття управління фінансовими потоками з урахуванням здійснення їх в логістичній системі, що розуміється як оптимізація механізму фінансового управління за рахунок контролю фінансових операцій підприємства, забезпечення їх впорядкованості та збалансованості, максимізації зростання ринкової вартості капіталу, мінімізації і хеджування фінансових ризиків, формування сприятливих умов розвитку в рамках логістичної системи підприємства.

Відповідно, для оптимізації управління доходами і витратами та збільшення ефективності діяльності підприємств також необхідно враховувати специфіку принципів управління фінансовими потоками в логістиці, що може дозволити хеджування ризиків невизначеності зовнішнього середовища.

Ми вважаємо, що впровадження запропонованих принципів фінансової логістики дозволить забезпечити ефективність бізнес-процесів, підвищити якість господарської діяльності функціональних підрозділів, збільшити оборотний капітал, забезпечити узгодженість грошових і матеріальних потоків, скоротити собівартість і витрати виробництва.

Впровадження запропонованих принципів фінансової логістики в практичну діяльність українських підприємств може бути забезпечене тільки на основі планомірного здійснення комплексу економічних, технічних, інформаційних та інших заходів щодо створення, функціонування та контролю напрямків фінансових потоків, що, в свою чергу, є доцільним також для формування високоефективного гудвілу підприємств.

Список використаних джерел

1. Егоров М.В., Райцин П.С., Егоров Е.М. Управление активами предприятия на основе принципов логистики. Экономика устойчивого развития. 2016. № 4(28). С. 290-296.
2. Кизим А.А., Крайнов Р.А. Финансовые потоки как объект изучения финансовой логистики. Наука и образование: хозяйство и экономика; предпринимательство; право и управление. 2014. № 8 (51). С. 28-37.
3. Язлюк Б. Застосування диверсифікації при реалізації інвестиційно-інноваційної стратегії підприємства. Наука молода. 2010. № 14. С. 198-202.
4. Язлюк Б.О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2012. 194 с.